

Częstochowa, dnia 21 marca 2011 r.

**Wojewódzki Sąd Administracyjny
w Gliwicach
ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 2
44-101 Gliwice**

**za pośrednictwem
Dyrektora Izby Celnej
w Katowicach
Plac Grunwaldzki 8-10
40-127 Katowice**

Skarżąca:

**Organ: Dyrektor Izby Celnej
w Katowicach
Plac Grunwaldzki 8-10
40-127 Katowice**

SKARGA

na postanowienie Dyrektora Izby Celnej w Katowicach

utrzymujące w mocy postanowienia

Naczelnika Urzędu Celnego w Częstochowie

Działając w imieniu własnym, zaskarżam postanowienie nr 330000-IAGW-91166-84/2011/MT Dyrektora Izby Celnej w Katowicach z dnia 14 lutego 2011 r., odebrane przez Skarżącą w dniu 21 lutego 2011 r., utrzymujące w mocy postanowienie Dyrektora Izby Celnej w Katowicach nr 333000-IAGW-91166-292/2010/BD z dnia 15 grudnia 2010 r., zarzucając naruszenie:

- 1) przepisu art. 168 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa poprzez przyjęcie, iż zażalenie wniesione za pośrednictwem poczty elektronicznej z użyciem kwalifikowanego podpisu elektronicznego nie spełnia wymagań formalnych określonych w tym przepisie,

- 2) przepisu art. 169 § 1 i § 4 Ordynacji podatkowej poprzez jego błędne zastosowanie polegające na pozostawieniu zażalenia bez rozpatrzenia z powołaniem się na niespełnienie przez stronę wymogu formalnego nieznanego ustawie a wprowadzonego przez sam organ,
- 3) przepisu art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565 z późn. zm.) poprzez jego niewłaściwą interpretację polegającą na odrzuceniu przewidzianego w tym przepisie systemu identyfikacji nadawcy pisma nadesłanego drogą elektroniczną przez zastosowanie ważnego kwalifikowanego certyfikatu i jednoczesnym wymaganiu zastosowania drugiego z przewidzianych tam systemów identyfikacji użytkownika systemów informatycznych, tj. przy zastosowaniu profilu zaufanego ePUAP.

Wskazując na powyższe naruszenia prawa **wnoszę o:**

- 1/ uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz poprzedzającego go postanowienia Dyrektora Izby Celnej w Katowicach w całości,
- 2/ zasądzenie od Organu na rzecz Skarżącej kosztów postępowania według przepisanych norm.

Uzasadnienie

Postanowieniem zn. spr. 330000-IAGW-91166-84/2011/MT z dnia 14 lutego 2011 r. Dyrektor Izby Celnej utrzymał w mocy własne postanowienie z dnia 15 grudnia 2010 r. zn. spr. 330000-IAGW-91166-292/2010/BD, w którym Dyrektor Izby Celnej w Katowicach pozostawił bez rozpatrzenia wniesione przez pełnomocnika strony skarżącej Pawła Lechowskiego zażalenie na postanowienie Naczelnika Urzędu Celnego w Częstochowie zn. spr. 333000-UAGR-9110-119/2010/BG z dnia 30 września 2010 r

Forma elektroniczna z wykorzystaniem ePUAP stanowi odrębną od formy pisemnej formę wnoszenia podań do organu podatkowego, odrębność ta sprowadza się do zastąpienia podpisu elektronicznego inną formą identyfikacji osoby składającej podanie polegająca na wykorzystaniu specyficznego loginu i hasła znanego tylko osobie korzystającej z zaufanego profilu utworzonego w ramach ePUAP.

Dlatego też wprowadzenie alternatywnej formy wnoszenia podań nie może być traktowane jako konkurencja dotychczas dopuszczalnej formy wnoszenia podań z zastosowaniem bezpiecznego podpisu weryfikowanego za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu ani tym bardziej jako forma eliminująca ten bardziej zaawansowany sposób przekazu.

Zdaniem Skarżącej złożenie podania możliwe jest w jednej z dwóch podstawowych form, tj. w formie ustnej lub pisemnej. Forma pisemna polega na wykorzystaniu znaków literowych i cyfrowych, czyli pisma i wymaga złożenia pod

treścią podania podpisu. Skarżąca przesyłając pismo w drodze poczty elektronicznej z zastosowaniem bezpiecznego podpisu weryfikowanego za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu spełniła te warunki ważności pisma. Bezpieczny podpis jest formą kwalifikowaną podpisu natomiast wymaganie od strony żeby podpisała własnoręcznie pismo wysłane pocztą elektroniczną byłoby absurdalne, ponieważ prowadziłoby do zmuszenia strony do rezygnacji z tej formy na rzecz formy papierowej. Z błędnego stanowiska organu wynika natomiast, że pismo może zostać skutecznie wysłane pocztą elektroniczną wyłącznie wówczas, gdy zostanie nadane na elektroniczną skrzynkę podawczą organu z zastosowaniem tzw. zaufanego profilu.

Postanowienie Dyrektora Izby Celnej zostało wydane na podstawie art. 169 § 4 Ordynacji podatkowej. Przepis ten stanowi, iż organ podatkowy wydaje postanowienie o pozostawieniu podania bez rozpatrzenia. Na postanowienie to stronie służy zażalenie. Przepis ten nie może być w przekonaniu strony skarżącej interpretowany samoistnie, gdyż brak w nim określenia sytuacji uzasadniających pozostawienie bez rozpatrzenia. Ocena zasadności pozostawienia podania bez rozpatrzenia może zostać dokonana dopiero po uwzględnieniu treści art. 169 § 1, 1a, 2 i 3 Ordynacji podatkowej. Pozostawienie podania bez rozpatrzenia może zostać uznane za uzasadnione wyłącznie wówczas gdy zostanie spełniona którakolwiek z przesłanek określonych w art. 169 § 1, 1a lub 2 Ordynacji. Przesłanki przemawiające za pozostawieniem sprawy bez rozpatrzenia to:

- 1) podanie nie spełnia wymogów określonych przepisami prawa a strona wezwana do ich uzupełnienia nie uzupełniła ich w wyznaczonym terminie (art. 169 § 1),
- 2) podanie nie zawiera adresu (art. 169 § 1a),
- 3) strona nie wniosła opłat, które zgodnie z odrębnymi przepisami winny być uiszczone z góry (art. 169 § 2).

Organ II instancji nie rozpatrzył zażalenia na postanowienie Naczelnika Urzędu Celnego z powołaniem się na art. 169 § 1 ponieważ uznał, że strona nie uzupełniła braku formalnego zażalenia w wyznaczonym przez ten organ terminie. Brakiem formalnym pisma było w przekonaniu Dyrektora Izby Celnej nieprzesłanie zażalenia opatrzonego bezpiecznym podpisem elektronicznym na elektroniczną skrzynkę podawczą utworzoną w Izbie Celnej w Katowicach z dniem 1 maja 2008 r. Zdaniem organu obecnie wszystkie podania w formie elektronicznej muszą wpływać do organu właśnie na tę skrzynkę. Dlatego też strona była wzywana do tego, by zażalenie zostało wniesione w sposób zgodny z przepisami, tj.:

- na Elektroniczną Skrzynkę Podawczą Izby Celnej w Katowicach z opatrzeniem bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu oraz z oznakowaniem przez wystawcę certyfikatu czasu, przy zachowaniu zasad przewidzianych w przepisach o podpisie elektronicznym,
- w formie pisemnej (podanie winno być własnoręcznie podpisane przez stronę lub jej pełnomocnika) i przesłane do siedziby Izby Celnej w Katowicach.

Ze stanowiskiem Dyrektora Izby Celnej nie sposób się zgodzić z powodów przedstawionych poniżej. Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na fakt, iż instytucja wnoszenia podań drogą elektroniczną miała na celu uproszczenie procedury wnoszenia podań do organów administracji publicznej. Instytucja ta funkcjonuje w administracji polskiej już od 1 stycznia 1999 r. Ponadto procedurę tę

należy uznać za hołdującą zasadzie odformalizowania postępowania, w szczególności postępowania podatkowego. Z punktu widzenia formy podania przepisy dopuszczają dwie podstawowe formy, tj. formę ustną realizowaną poprzez złożenie oświadczenia do protokołu oraz formę pisemną realizowaną poprzez złożenie pisma podpisanego przez stronę na adres właściwego organu. Z punktu widzenia tego zasadniczego podziału formy wnoszenia podań, podanie wniesione pocztą elektroniczną przy zastosowaniu bezpiecznego podpisu elektronicznego weryfikowanego za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu na adres poczty elektronicznej właściwego organu należy kwalifikować jako podanie wnoszone w formie pisemnej. Istotne jest bowiem, że dla formy pisemnej poza wymogiem podpisania pisma (co zresztą uznawane jest jako wymóg co do treści a nie co do formy) nie przewidziano żadnych innych szczegółowych wymagań. Inaczej ustawodawca postąpił w stosunku do formy ustnej wymagając, by złożenie ustnego podania następowało do protokołu. Z punktu widzenia istoty formy pisemnej należy przyjąć, iż spełniają ten wymóg podania wnoszone przy użyciu pisma (znaków literowych lub cyfrowych). Brak jest podstaw do ograniczenia formy pisemnej do jej papierowej odmiany. Rozwój techniki wymusił bowiem na organach władzy i administracji publicznej dopuszczenie także formy pisemnej kwalifikowanej, tj. formy elektronicznej. Powyższy pogląd wyrażony został już w doktrynie prawa podatkowego przez Aleksandrę Małysz-Pilch, której zdaniem podatnik może w dalszym ciągu wnosić podania poprzez zwykłą pocztę elektroniczną. Podanie wniesione w taki sposób powinno być przez organ przyjęte o ile zawiera wymagane prawem elementy oraz zostało opatrzone tzw. kwalifikowanym podpisem elektronicznym (Przeгляд Podatków Lokalnych i Finansów Samorządowych 2010/6/14).

Najważniejsze cechy podania pozwalające na jego rozpatrzenie to oznaczenie podmiotu, od którego podanie pochodzi ze wskazaniem jego adresu, wskazanie treści żądania i podpisanie pozwalające na weryfikację, czy podanie pochodzi od danej osoby i ewentualnie opłacenie podania, jeśli przepisy wymagają wniesienia takiej opłaty. Przepisy szczególne mogą stawiać dodatkowe wymagania co do treści lub co do formy podania. Jednak w każdym wypadku konieczne jest wskazanie konkretnego przepisu.

W kwestii podpisu elektronicznego należy więc przyjąć, iż jego sens sprowadza się do identyfikacji podmiotu, od którego podanie pochodzi. Zgodnie z uzasadnieniem do ustawy o zmianie ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, identyfikacja podmiotów składających w organach administracji publicznej pisma w formie elektronicznej możliwa jest alternatywnie w formie kwalifikowanego certyfikatu lub zaufanego profilu ePUAP. Wymaganie przez organ na podmiocie wnoszącym zażalenie drogą elektroniczną, złożenia tego podania na elektroniczną skrzynkę podawczą nie znajduje podstaw prawnych i jest nieuprawnionym wprowadzaniem wymagań formalnych ograniczających swobodne korzystanie z rozwiązań technicznych dopuszczonych przez samego ustawodawcę. Założeniem zmian wprowadzonych między innymi do Ordynacji podatkowej było uproszczenie wnoszenia podań elektronicznych do urzędów administracji publicznej a u podstaw tych zmian leżało przeświadczenie, że wnoszenie podań drogą elektroniczną z obowiązkiem stosowania bezpiecznego podpisu elektronicznego weryfikowanego za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu jest zbyt skomplikowane i drogie. Jednakże z uzasadnienia tego nie sposób wysnuć wniosków,

by wnoszenie podań drogą elektroniczną mogło następować wyłącznie na elektroniczną skrzynkę podawczą.

Dyrektor Izby Celnej wymagając, by podanie wnoszone drogą elektroniczną składane było na elektroniczną skrzynkę podawczą Izby Celnej w Katowicach wprowadził nieznanymi przepisom prawa nowy wymóg formalny ograniczając w ten sposób swobodne korzystanie z honorowanego w dalszym ciągu w Polsce wnoszenia podań w drodze elektronicznej podpisanymi bezpiecznym podpisem a weryfikowanymi przy użyciu ważnego kwalifikowanego certyfikatu. Tym samym naruszony został przepis art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, zgodnie z którym identyfikacja użytkownika systemów informatycznych następuje przez zastosowanie kwalifikowanego certyfikatu przy zachowaniu zasad przewidzianych w ustawie z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym **lub profilu zaufanego ePUAP**. W praktyce organ zmusza stronę do stosowania określonego sposobu uwierzytelnienia pisma, chociaż sposób ten z punktu widzenia normatywnego nie jest sposobem wyłącznym lecz współistnieje na równoprawnych zasadach z zastosowanym przez stronę systemem identyfikacji przy zastosowaniu ważnego kwalifikowanego certyfikatu. Sformułowanie przez organ omówionego powyżej wymogu wykracza poza przesłanki stosowania instytucji pozostawienia podania bez rozpatrzenia (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu w sprawie III SAWr 14/10 z dnia 24 marca 2010 r.) i w związku z tym stanowi naruszenie art. 169 § 1 Ordynacji podatkowej.

Zastosowana przez organ administracji publicznej w zaskarżonych orzeczeniach wykładnia prawa nie uwzględnia zupełnie elementu celowości wprowadzanych regulacji prawnych. Nie sposób bowiem pojąć, jakie racjonalne względy miałyby kierować ustawodawcą przy eliminacji sposobu komunikowania się z organami administracji poprzez pisma opatrzone bezpiecznym podpisem weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu, zwłaszcza, że istniejąca poprzednio regulacja prawna zachęciła wiele podmiotów do skorzystania z tej nowoczesnej formy komunikacji zaawansowanej technicznie i jak wynika z samej nazwy podpisu bezpiecznej i gwarantującej identyfikację nadawcy. Ponadto pozyskanie bezpiecznego podpisu wiązało się z wydatkami finansowymi i nie jest zrozumiałe arbitralne stanowisko odmawiające możliwości dalszego korzystania z tej formy pisma, zwłaszcza, że skarżąca wysłała zażalenie na skrzynkę organu I instancji a nie któregośkolwiek z jego pracowników. Organ I instancji w żaden sposób nie kwestionował skuteczności wniesionego zażalenia przesyłając je zgodnie z zasadą dewolucyjności do organu II instancji, który zamiast jego rozpatrzenia bezpodstawnie zastosował sankcję w postaci pozostawienia bez rozpatrzenia.

Mając na uwadze przedstawione powyżej naruszenia prawa, Strona Skarżąca wnioskuje o uwzględnienie skargi.